

คอร์รัปชัน ความท้าทายของไทย หลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558

ชนาวัชกร อรุณรัตน์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
กรมทรัพยากรน้ำ
15 ธันวาคม 2557

ประชาคมอาเซียน

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of South East Asian Nations) ได้ก่อตั้ง ตามปฏิญญา กรุงเทพฯ ณ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยตลอดเวลา 40 ปี อาเซียนได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ ภายหลังจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2546 ณ เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน และเห็นชอบร่วมกันในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2563 ภายใต้อาเซียน 3 ด้าน คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Security Community) และประชาคมทางสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Culture Community) อย่างไรก็ตาม ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการเร่งรัดในการจัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2558¹

คอร์รัปชันและประเทศไทย

จากการรวมตัวของประเทศในประชาคมอาเซียน ได้ทำให้เกิดตลาดร่วม (Common Market) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุนอย่างเสรี สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมความสงบสุขและความมั่นคงร่วมกัน รวมถึงการสร้างความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองสวัสดิการทางสังคม และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม² สำหรับโอกาสที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยนั้น ประเทศไทยสามารถขยายการส่งออกสินค้าไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน การเพิ่มโอกาสในภาคบริการและการท่องเที่ยว³ เกิดการจ้างแรงงานและเพิ่มศักยภาพในด้านฐานการผลิตอุตสาหกรรม รวมถึงเกิดความเชื่อมโยง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Corridor Connectivity) และระบบ Logistic รองรับการค้าขนส่งสินค้า เนื่องจากประเทศไทย มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางของความเชื่อมโยงในภูมิภาค⁴ อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ของโอกาสที่ได้รับจากการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ยังคงมีความแตกต่างตามเงื่อนไขความพร้อมและบริบทภายในของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์กับปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งได้เชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มต้นทุนและสร้างอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจและการใช้ทรัพยากร ลดความน่าเชื่อถือของประเทศ และก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากการทุจริตคอร์รัปชัน สำหรับประเทศไทยนั้น แม้ว่าได้ให้ความสำคัญและพยายามแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในหลายปีที่ผ่านมา รวมถึงได้จัดตั้งหน่วยงานและองค์กรเพื่อติดตามตรวจสอบการกระทำทุจริตหลายหน่วยงาน แต่ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะสูงมากขึ้น⁵ ซึ่งจากการรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปี พ.ศ. 2554 พบว่าค่าดัชนีดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ (ระดับ 32 จาก 100)⁶ โดยปัญหาการคอร์รัปชัน ได้นำไปสู่การสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ไม่ต่ำกว่าปีละแสนล้านบาท ซึ่งสร้างความอ่อนแอ และลดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก⁷ สำหรับกลุ่มอาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันสูงสุด 4 อันดับแรกของประเทศไทย คือ พรรคการเมือง ตำรวจ ข้าราชการและรัฐสภา โดยการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจะอยู่ในระบบการเมือง ในรูปแบบการเรียกรับสินบน และการใช้ระบบอุปถัมภ์⁵

นิยามและรูปแบบคอร์รัปชัน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ให้นิยามของคอร์รัปชัน คือ “การทำลายหรือละเมิดจริยธรรม หรือธรรมเนียมปฏิบัติในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำน้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายระบุไว้ หรือแม้แต่ทำตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีที่ผิดกฎหมาย”⁶ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2546 ให้คำจำกัดความหมายในมาตรา 4 ไว้ว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” คือ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่นี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น⁸ และองค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International : TI) ได้ให้นิยามของคำว่าคอร์รัปชันว่า “การใช้อำนาจในทางที่ผิด เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งจะก่อให้เกิดเสื่อมเสียต่อตำแหน่งและหน้าที่”⁹ สำหรับรูปแบบการคอร์รัปชัน แบ่งได้ 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การทุจริตเชิงนโยบาย 2) การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ 3) การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การทุจริตในการให้สัมปทาน 5) การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ (การทุจริตเชิงนโยบาย เป็นการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี)¹⁰

การตระหนักรู้และตรวจนิวัตภาพลักษณ์คอร์รัปชัน

ประเทศในประชาคมอาเซียนมีความแตกต่างกันในความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน โดยจะพบว่าประเทศสิงคโปร์ได้สร้างจิตสำนึกและพัฒนาด้านการศึกษารวมถึงได้รณรงค์ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์มีภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสเป็นอันดับแรกของเอเชียมาโดยตลอด¹¹ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านคอร์รัปชันของประชาชนในประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้น มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC Poll, 2555) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในประเทศต่อปัญหาคอร์รัปชัน เกี่ยวกับคำถาม “หากรัฐบาลทุจริตแล้วทำให้ชาติรุ่งเรือง ประชาชนอยู่ดีกินดี และตนเองได้รับประโยชน์” ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับได้ถึง 68.5 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตาม การสำรวจความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย UCSI ประเทศมาเลเซีย ประชาชนส่วนใหญ่ของมาเลเซียได้ต่อต้านการมีคอร์รัปชันภายในประเทศ

สำหรับเกณฑ์การประเมินและการวัดระดับคอร์รัปชันในระดับประเทศ องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International : TI) ได้พัฒนาดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ซึ่งเป็นดัชนีที่เป็นที่ยอมรับและใช้ประเมินสถานการณ์คอร์รัปชันในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยดัชนีดังกล่าวนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจการประเมินคอร์รัปชัน และนำมาจัดเรียงลำดับเพื่อแสดงอันดับความโปร่งใสของแต่ละประเทศ เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาการต่อต้านการทุจริตในการทำธุรกิจข้ามชาติ โดยมีค่าระดับ 1-10 (ระดับที่ 10 แสดงถึงการปราศจากปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน) และในปี พ.ศ. 2555 ค่าระดับดัชนีดังกล่าวได้ปรับเป็น 0-100 โดยค่าระดับ 0 แสดงถึงการพบปัญหาคอร์รัปชันที่มาก และค่าระดับ 100 แสดงถึงการมีความโปร่งใสมาก¹² และจากการจัดอันดับปัญหาด้านคอร์รัปชันของประเทศในประชาคมอาเซียน ใน ปี 2556 พบว่า ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 5 มีค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ที่ระดับ 35 โดยอันดับดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2555 ซึ่งประเทศไทยได้จัดอยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าระดับ CPI อยู่ที่ 37 สำหรับประเทศที่มีการเพิ่มอันดับและมีค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ ประเทศพม่า ซึ่งได้เปลี่ยนอันดับจากอันดับ 10 ในปี พ.ศ. 2555 (ค่า CPI ระดับ 15) ไปเป็นอันดับ 9 ในปี พ.ศ. 2556 (ค่า CPI ระดับ 21)

Corruption Perceptions Index

2013

ASEAN	World	Country	Score
1	5	Singapore	86
2	38	Brunei	60
3	53	Malaysia	50
4	94	Philippines	36
5	102	Thailand	35
6	114	Indonesia	32
7	116	Vietnam	31
8	140	Laos	26
9	157	Myanmar	21
10	160	Cambodia	20

2012

ASEAN	World	Country	Score
1	5	Singapore	87
2	46	Brunei	55
3	54	Malaysia	49
4	88	Thailand	37
5	105	Philippines	34
6	118	Indonesia	32
7	123	Vietnam	31
8	157	Cambodia	22
9	158	Laos	21
10	172	Myanmar	15

Source: <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>

รูปที่ 1 อันดับประเทศประชาคมอาเซียนและค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้พิจารณาถึงสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีมิติการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายนอกประเทศ คือ การรวมกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดพลวัตในการขยายการเติบโตของโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในหลากหลายด้านในส่วนมิติภายในนั้น การบริหารจัดการการพัฒนาประเทศและประสิทธิภาพโดยรวมของภาครัฐดีขึ้น แต่ขีดความสามารถในการป้องกันการทุจริตต้องปรับปรุง ปัญหาคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ การบังคับกฎหมายไม่เคร่งครัดจริงจัง ซึ่งจากดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันได้ชี้ให้เห็นว่ายังคงมีการทุจริตประพดมิชอบและไม่โปร่งใสในระบบบริหารงานภาครัฐ ซึ่งนำไปสู่ความอ่อนแอ และความไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย จากสภาพการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ได้นำไปสู่การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ โดยแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ คือ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” โดยมีเป้าหมายหลัก ในการทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า 5.0 คะแนน¹³ ซึ่งเมื่อปรับค่าระดับที่ต้องการให้สอดคล้องกับค่าดัชนีที่องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (TI) ที่ได้ปรับค่าสูงสุดไว้ที่ 100 โดยในปี พ.ศ. 2555 ค่า CPI ที่ต้องการของประเทศไทย จะอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า 50 โดยค่าระดับดัชนีภาพลักษณ์ที่สะท้อนการชี้วัดปัญหาคอร์รัปชันนั้น อาจจะมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับค่าดัชนีดังกล่าวว่าเป็นดัชนีชี้วัดการคอร์รัปชันของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ แต่ค่าดัชนีดังกล่าว เป็นดัชนีแสดงถึงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการคอร์รัปชันของภาครัฐ (Public Sector) โดยภาครัฐในที่นี่มีความหมายถึงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมด (นักการเมือง ข้าราชการ ทหาร และตำรวจ) จากแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 และค่าดัชนีภาพลักษณ์ความโปร่งใส (CPI) ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2557 มีค่าอยู่ที่ 38 ซึ่งค่าดังกล่าวอยู่ในระดับใกล้เคียงค่าที่ได้รับใน ปี พ.ศ. 2555 และยังคงมีช่องว่างอยู่มากในความเป็นไปได้ของค่า CPI เป้าหมาย โดยประเทศสมาชิกอาเซียน (มาเลเซีย) ได้พัฒนาการแก้ปัญหาคอร์รัปชันในระดับดังกล่าวแล้ว (ค่าดัชนี CPI ของประเทศมาเลเซียในปี พ.ศ. 2557 มีค่าเท่ากับ 52)

การรวมกันของประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 นั้น ได้ก่อให้เกิดโอกาสอย่างมากมายแก่ประเทศสมาชิก อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งได้เพิ่มอุปสรรคต่อการเข้าถึงโอกาสที่เกิดขึ้น เพิ่มช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของสังคมจากการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม เกิดการความสูญเสียรายได้ของประเทศ และบั่นทอนประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ ในอีกด้านหนึ่ง การแสดงออกถึงความตระหนักรู้และค่านิยมของประชาชนในประเทศเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของรัฐยังไม่สามารถสื่อสารและแสดงถึงรูปธรรมอย่างชัดเจนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยภาพลักษณ์ต่อต่างประเทศ จากค่าดัชนี CPI ได้บ่งบอกถึงศักยภาพและความท้าทายเบื้องต้นของประเทศไทย ในการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้ทำให้เกิดความท้าทายใหม่ เกี่ยวกับประเด็นคำถาม ด้านวิสัยทัศน์ นโยบายและการบริหารจัดการภาครัฐ ในการขับเคลื่อนประเทศและแนวทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือดังกล่าว

สิงคโปร์กับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

ประเทศสิงคโปร์เป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมอาเซียน เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของประเทศแล้ว แม้ว่าประเทศจะมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่เป็นประเทศที่มีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจโลก สามารถขยายฐานการค้าออกไปยังตลาดต่างประเทศ พัฒนาและลดข้อจำกัดในการนำเข้า รวมถึงการพัฒนาความเข้มแข็งด้านทรัพยากรมนุษย์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน¹⁴ จากปัญหาคอร์รัปชันที่แทรกแซงอยู่ในระบบการบริหารจัดการภาครัฐและเอกชน และได้กีดร่อนการพัฒนาของประเทศในอดีต สิงคโปร์ ภายใต้การนำโดย นาย ลี กวน ยิว ได้ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมใหม่ให้กับประชาชน ด้วยประโยคที่ว่า “การที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้นั้น จะต้องกำจัดคอร์รัปชันให้หมดจากประเทศ”¹⁵ นโยบายของสิงคโปร์ ได้ใช้การณรงค์ การป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ร่วมกับการทำงานของสำนักงานสอบสวนการกระทำอันเป็นการคอร์รัปชัน (Corruption Practices Investigation Bureau : CPB) การเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สินและลงทุนของเจ้าหน้าที่รัฐ การทบทวนอัตราเงินเดือนที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐ และการทบทวนแก้ไขกฎหมายต่อต้านคอร์รัปชันอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน (Critical Success Factor-CSF) ดังกล่าวนั้น เกิดจากการตระหนักรู้และจิตสำนึกของผู้นำทางการเมืองที่ไม่ต้องการคอร์รัปชัน ไม่ต้องการพึ่งพานักการเมืองที่คอร์รัปชัน รวมถึงมีความตั้งใจและการทำจริงของผู้นำการเมือง (Political will) โดยผู้นำได้มุ่งมั่นในการสร้างค่านิยมใหม่ให้กับระบบภาครัฐและประชาชน ให้ความสำคัญต่อการอบรมข้าราชการใหม่แยกออกจากข้าราชการเก่าที่ยอมรับการทุจริตไปแล้ว การอบรมเน้นเนื้อหาและแสดงให้เห็นถึงผลความเสียหายอย่างชัดเจนจากปัญหาคอร์รัปชัน รวมถึงวิธีการหลีกเลี่ยงไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำผิดรูปแบบต่างๆ ในอีกด้านหนึ่ง รัฐบาลสิงคโปร์ได้ออกกฎหมายและเคร่งครัดในการใช้กฎหมาย มีมาตรการปราบปรามอย่างจริงจัง ลดโอกาสการเกิดคอร์รัปชัน ปรับเงินเดือนภาครัฐให้สูงเพื่อลดความเสี่ยงต่อการคอร์รัปชัน ลดอำนาจการตีความของเจ้าหน้าที่รัฐ เพิ่มการตรวจสอบและบทลงโทษ เช่น “ผู้ใดก็ตามที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดในคดีคอร์รัปชันอาจถูกปรับเป็นเงินสูงถึง 100,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือราว 2.3 ล้านบาท และ/หรือ ทั้งปรับทั้งจำคุกได้สูงถึง 5 ปี ทั้งนี้ ถ้าการละเมิดกฎหมายนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องของสัญญาภาครัฐหรือพัวพันกับสมาชิกรัฐสภาหรือสมาชิกในองค์กรภาครัฐ โทษจำคุกอาจสูงถึง 7 ปี” รวมถึงบุคคลที่มีความผิดในคดีคอร์รัปชัน จะถูกศาลสั่งให้คืนเงินสินบน โดยศาลยังมีอำนาจในการริบทรัพย์ที่ได้มาโดยไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดจะถูกไล่ออก งดรับบำเหน็จบำนาญ และผลประโยชน์จากการทำงาน หน่วยงานตรวจสอบ CPB ซึ่งเป็นองค์กรอิสระในการตรวจสอบและปราบปราม จะคัดเลือกคนเก่งและมีคุณธรรมเข้าทำงาน พร้อมทั้งให้เงินเดือนสูง เป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี สามารถเข้าถึงข้อมูลหลากหลายและมีอำนาจการสอบสวนมาก อย่างไรก็ตาม หน่วยงานดังกล่าว จะมีการตรวจสอบและมีบทลงโทษเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานสูงเช่นกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กร รวมถึงการให้ข้อมูลและจัดช่องทางร้องเรียนแก่ประชาชน เพื่อร่วมต่อการติดตาม และการสร้างจิตสำนึกของประชาชน¹¹

โครงการปฏิรูปภาครัฐ Government Transformation Programme (GTP)

วิสัยทัศน์ของประเทศมาเลเซีย ในปี ค.ศ. 2020 “มาเลเซียจะเป็นประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมที่พึ่งพาตนเองได้ภายในปี 2020 พัฒนาภาพรวมของประเทศ ทุกส่วนของวิถีชีวิตพลเมือง ตั้งแต่เรื่องความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความสุขสมบูรณ์ในสังคม ประชาชนมีการศึกษาในคุณภาพระดับโลก การเมืองมีความมั่นคงและประเทศชาติประชาชนดำเนินชีวิตอย่างมีดุลยภาพทางจิตใจ” ซึ่งรัฐบาลมาเลเซียได้ประกาศใน ปี ค.ศ.2010 ถึงกรอบนโยบายและแผนการเปลี่ยนแปลงประเทศ เพื่อให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายใน ปี ค.ศ. 2020 และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ มาเลเซียได้ดำเนินโครงการปฏิรูปการบริหารจัดการประเทศ (GTP)¹⁵ โดยการปฏิรูปดังกล่าว ได้มุ่งเน้นใน 7 ประเด็นหลัก ซึ่งได้รวมประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชันจากการสำรวจความเห็นของประชาชนในเรื่องดังกล่าว มาเลเซียได้พบปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในประเทศ 25 เปอร์เซ็นต์ โดยไม่คิดว่ารัฐบาลจะเอาจริงกับการแก้ไขปัญหาปัญหาคอร์รัปชัน นอกเหนือจากนั้น ภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศมาเลเซียได้เลื่อนอันดับต่ำลงจาก อันดับที่ 39 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นอันดับที่ 60 ในปี พ.ศ. 2554 (ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2557 อยู่อันดับที่ 50 มีค่าระดับ CPI ที่ 52) ซึ่งทำให้รัฐบาลมาเลเซียมีความตั้งใจในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังมากขึ้น¹⁶ จากการประเมินของหน่วยงานภาครัฐมาเลเซีย PEMUDAH ได้ประเมินว่า มาเลเซียได้สูญเสียเงินจำนวน 10 พันล้านริกิตต่อปี การต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศมาเลเซีย เริ่มจากการปฏิรูปใน 3 ด้าน คือ หน่วยงานด้านกฎหมาย กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการคอร์รัปชันในระดับนักรการเมืองและนโยบาย รวมถึงได้นำตรรกษณ์ภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) เป็นตัวชี้วัด (KPI) เพื่อทำให้เกิดการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในระดับต่างประเทศ¹⁷ และการจัดทำมาตรการป้องกันคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ ซึ่งภายใต้กรอบ GTP จะมุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลงานที่รวดเร็ว โดยมีประชาชนเป็นที่ตั้ง¹⁶ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “1 Malaysia, People First, Performance Now”¹⁵ ของประเทศ

จากนโยบายของประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามและความตั้งใจอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน วิสัยทัศน์และผู้นำได้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมและผลักดันให้นโยบายเกิดผลสัมฤทธิ์ และได้ทำให้เห็นถึงการก้าวข้ามความเชื่อเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แม้ว่าสองประเทศข้างต้น มีความแตกต่างกันในบริบทของประเทศ นโยบายของรัฐบาลที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ และเห็นผลเร็ว เป็นสิ่งหนึ่งที่ประเทศไทยสามารถเรียนรู้และถอดแบบแนวทางดังกล่าวได้ นโยบายรัฐใหม่ของสิงคโปร์ในการต่อต้านคอร์รัปชันได้มุ่งเน้นไปสู่การดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ในระดับเจ้าหน้าที่ แนวทางที่น่าสนใจ คือ การแยกข้าราชการใหม่ออกจากข้าราชการเก่าที่คุ้นเคยกับการคอร์รัปชัน อบรมและสร้างจิตสำนึกให้เห็นผลเสียของคอร์รัปชันที่มีต่อประเทศ ส่งเสริมการหลีกเลี่ยงการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชัน ลดความเสี่ยงการเกิดคอร์รัปชันจากการเพิ่มเงินเดือนภาครัฐให้เท่ากับภาคเอกชน รวมถึงการสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร มุ่งเน้นให้เกิดการเติบโตในสายอาชีพอย่างชัดเจน มีความมั่นคงและภูมิใจต่อการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับนโยบายและองค์กรที่เกี่ยวข้อง นโยบายของประเทศจำเป็นต้องประเมินและทบทวน พิจารณาค้นหาแนวทางใหม่ ในการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงเพิ่มศักยภาพหน่วยงานเพื่อตรวจสอบคอร์รัปชันและจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และจากทัศนคติของประชาชน รัฐบาลมาเลเซียได้สื่อสารอย่างชัดเจน ที่จะเป็นรัฐบาลที่เอาจริงในการต่อสู้ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศ โดยมีประชาชนเป็นที่ตั้งและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นประเทศที่มีศักยภาพ และมีบริบททั้งด้านองค์กรนโยบาย และบุคลากรด้านการต่อต้านคอร์รัปชันไม่แตกต่างจากประเทศสมาชิกอาเซียน การเกิดขึ้นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 ได้ทำให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการเปลี่ยนแปลงประเทศไปสู่ประเทศปลอดคอร์รัปชัน ซึ่งความท้าทายดังกล่าว เป็นสิ่งที่เป็นจริงได้ จากความพยายามและความตั้งใจจริงในการปฏิรูปประเทศ

เอกสารอ้างอิง

1. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555, ถาม ตอบ รอ บัญชี AEC 360 : ASEAN Economic Community 2015, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
2. วารสารร่วมพหุภักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก, 2555, โอกาสและความเสี่ยงของประเทศไทยเมื่อมีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558, มหาวิทยาลัยเกริก
3. กองอาเซียน 3 กรมอาเซียน, 2555, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121204-123208-703246.pdf>
4. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2555 ประเทศไทยในกระแส AEC: มายาคติ ความเป็นจริง โอกาสและความท้าทาย (ASEAN Economic community: Myths, Reality, Potentials, and Challenges) การสัมมนาวิชาการ ประจำปี 2555, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อ้างอิงจากเว็บไซต์: http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/11/paper_1_ST_Ye20121.pdf
5. สถาบันอนาคตประเทศไทย (Future Innovation Thailand Institute), 2557, คอร์รัปชัน หลุมดำประเทศไทย พฤติกรรมเคยชินที่ทำลายไทยโดยไม่รู้ตัว, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://fit.or.th/news-publications/>
6. จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556, แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย (The Trend of Corruption in Thailand) สำนักกฎหมาย, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, อ้างอิงจากเว็บไซต์: http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20131025135448.pdf
7. ศิริวรรณ มนอักระผดุง, (Siriwan Monataraphadung) 2555, สถานการณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย: The situation of corruption in Thailand, วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2555
8. กรมชลประทาน, 2558, ภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน, กรมชลประทาน, อ้างอิงจากเว็บไซต์: http://kromchol.rid.go.th/person/saisaad/report_plan54/file-4.pdf
9. Transparency International (IT), 2014, What we do, Transparency International, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://www.transparency.org/whatwedo/>
10. พลตรี ก้องเกียรติ พลพันธ์และคณะ, 2556, สรุปสาระจากการบรรยายของวิทยากร, การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “โรงเรียนสุจริต” ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี พ.ศ. 2557 ระหว่างวันที่ 23-25 ธันวาคม 2556 ณ โรงแรมภูเขางาม รีสอร์ท จ.นครนายก
11. ศิริวรรณ มนอักระผดุง, (Siriwan Monataraphadung) 2555, ปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษา สิงคโปร์และฮ่องกง (The Problem of Corruption in Thailand : Case Study of Singapore and Hong Kong) สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
12. กล้านรงค์ จันทิก, 2556, การสร้างความโปร่งใสสู่ประชาคมอาเซียน, การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง ท้องถิ่นไทยก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558, 16 มกราคม 2556, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://admgo.net/pdf/1361269101.pdf>

13.สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, สำนักนายกรัฐมนตรี, อ้างอิงจากเว็บไซต์:

<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>

14.กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2557, สิงคโปร์: ผู้นำด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ, Policy Brief, สำนักอาเซียน, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

15. Office of The Prime Minister of Malaysia, 2557, Executive summary, Government Transformation Programme , The Roadmap, Office of The Prime Minister of Malaysia, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://www.pmo.gov.my/GTP/index.php>

16.ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ, 2557, มาเลเซีย และการผงาดสู่ความเป็นชาติที่ร่ำรวยภายในปี 2020, ธนาคารกสิกรไทย, อ้างอิงจากเว็บไซต์: https://www.scebic.com/THA/document/topic_mb_malaysia_2013/ref:insight_2014_connectivity002

17. Unit Pengurusan Prestasi Dan Pelaksanaan (PEMANDU), 2553, 1 Malaysia, Government Transformation Programme, The Roadmap, (PEMANDU), อ้างอิงจากเว็บไซต์:<http://jpt.moe.gov.my/eng/RUJUKAN/GTP%20Roadmap.pdf>